

Література:

1. Бюджетна система: підруч. / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.: Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012. 871с.
2. Чугунов І. Я. Бюджетна система в інституційному середовищі суспільства. *Фінанси України*. 2008. №11. С. 3–10.
3. Юрій С.І. Концептуальні засади сутності бюджету. *Фінанси України*. №10. 2001. С. 3 – 10.

Черсак Наталія Степанівна

ФЗМ – 11, ТНЕУ

Науковий керівник – к. е. н., доцент Коваль С. Л.

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФЕРТІВ У ДОХОДАХ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Ускладнення суспільно-політичної ситуації в Україні та економічна нестабільність зумовлюють загострюють проблеми формування доходів населення України на достатньому рівні. Зростання вартості життя призводить до зниження купівельної спроможності вітчизняних домогосподарств та знецінення заощаджень, при цьому загострюються проблеми бідності та нерівності.

Значна частина доходів домогосподарств формується за рахунок соціальних допомог та трансфертів (пенсії, допомоги, стипендії, субсидії), питома вага яких упродовж 2013–2017 рр. становила від 33,9–37,9% (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка та структура доходів домогосподарств України за 2013–2017 рр.*

Показники	2013 р.		2014 р.		2015 р.		2016 р.		2017 р.	
	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %
Доходи всього	1548,7	100	1516,8	100	1772,0	100	2051,3	100	2579,1	100,0
Заробітна плата	630,7	40,7	615,0	40,6	709,6	39,0	898,3	41,8	1196,8	46,4
Прибуток та змішаний дохід	243,7	15,7	254,3	16,8	323,5	18,5	378,2	18,2	433,9	16,8
Доходи від власності	88,0	5,7	85,1	5,6	80,0	4,6	75,4	4,1	73,7	2,9
Соціальні допомоги, ін. трансферти	586,4	37,9	562,3	37,1	658,9	37,9	699,3	35,9	871,4	33,9

* Складено та розраховано за даними [1; 2]

Значні обсяги цієї групи надходжень можна оцінити двояко. З одного боку, це вказує на соціальну спрямованість державної політики, а з іншого – на пасивну дохідну політику значної частини населення та стимулювання психології утриманства [3, с. 30].

Державний комітет статистики України визначає трансферт як економічну операцію, яка має на меті надання товару, послуги, активів без отримання будь-якого вартісного еквіваленту у вигляді іншого товару, послуги, активу [4, с. 77].

За своїм економічним змістом соціальні трансферти – це система грошових або натуральних виплат населенню, не пов'язаних з його участю у господарській діяльності в даний час або в минулому. Однак, складовою успішної соціальної політики соціальні стандарти стають тільки тоді коли відбувається чітке позиціонування згаданих виплат по відношенню до актуальних державних пріоритетів, а реальні механізми їх здійснення відповідають соціально консолідованій меті. На сьогоднішній день актуальним пріоритетом державної соціальної політики є досягнення оптимального балансу між необхідністю підтримати найнужденніші верстви населення та подолання необґрунтованої соціальної нерівності. З цих позицій соціальні трансферти мають розглядатися одночасно як елементом широкої політики соціального вирівнювання добробуту населення та як необхідний елемент системи соціальних стандартів.

Соціальні трансферти зменшують рівень диференціації доходів населення та соціальної нерівності. Завдання, які вирішуються системою соціальних трансфертів, можна розділити на кілька груп:

- забезпечення населення соціально значущими послугами;
- скорочення розриву в рівні матеріального забезпечення працюючих і непрацюючих членів суспільства, підвищення життєвого рівня різних соціальних груп населення, не залученого в трудовий процес;
- пом'якшення негативних зовнішніх ефектів періоду пристосування населення до умов ринку – зростання злиднів і бідності, безробіття та ін. (особливо це стосується соціальних утриманців, в яких можливості адаптації до ринкових умов багато в чому залежать від величини соціальних трансфертів);
- забезпечення необхідної кількості та структури відтворення трудових ресурсів.

Підсумовуючи вищесказане, можемо визнати, що в Україні роль соціальних трансфертів у формуванні доходів населення є вагомою, проте рівень їх дієвості на сучасному етапі розвитку економіки України, з урахуванням поточної ситуації, є вкрай низьким. Саме тому, для розв'язання проблеми нераціональної структури доходів вітчизняних домогосподарств необхідно реалізувати заходи, спрямовані на створення робочих місць, підвищення рівня оплати праці, впровадити адресні види соціальної допомоги, що стимулюватиме населення до зростання частки трудових доходів та відповідно зменшення соціальних виплат.

Література:

1. Доходи і витрати населення: Статистичний щорічник України за 2017 р. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm.
2. Доходи і витрати населення за 2017 р. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/dvn_ric/dvn_ric_u/dvn_kv17_u.htm.
3. Коваль С.Л. Особливості фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств. Економіка. Фінанси. Право. 2017. №7/2. С. 28–34.
4. Статистичний щорічник України за 2016 рік/ Держ. служба статистики України / за ред. Вернера І.Є. Київ, 2017. 611 с.

Чорна Ольга Михайлівна

ст. гр. ФМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мелих О.Ю.

ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ І СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

В сучасних умовах у вирішенні проблеми збалансованості бюджетів різних рівнів, стимулювання економічного зростання, а також пошук більш досконалих способів фінансування бюджетного дефіциту вагома роль належить державному кредиту. Розглядаючи державний кредит як складну економічну категорію, слід відзначити, що він знаходиться на стику двох видів грошових відносин – фінансів і кредиту.

Характеризуючи державний кредит з точки зору фінансів, слід зазначити, що він займає важливе місце в системі фінансових відносин, увібравши в себе їх механізми, напрямки та аспекти. З іншого боку, державний кредит, зберігаючи основні властивості кредиту, ґрунтується на наступних принципах кредитування: терміновість, платність, зворотність, забезпеченість, цільова спрямованість, добровільність.

Сутність державного кредиту реалізується в трьох основних функціях: розподільчій, регулюючій і контрольній. Розподільна функція державного кредиту дозволяє здійснити перерозподіл грошових ресурсів відповідно як з необхідністю підтримки конкретних напрямків соціально-економічної діяльності, так і до потреб економіки в цілому. Регулююча функція проявляється у впливі держави на грошовий обіг, виробництво, зайнятість, рівень процентних ставок на ринку грошей і капіталів. Контрольна функція виражається у забезпеченні цільового використання кредитних ресурсів та своєчасності розрахунків з кредиторами.

На даний момент в Україні існує ряд проблем економічного і, як наслідок, соціального характеру, пов'язаних з надмірним використанням урядом країни позикового капіталу у вигляді фінансової допомоги від